

نیم قرن تجربه در تحقیقات چغندر قند

یافته‌های شیرین

(۳۹) تأثیر محدود کردن آب و نیتروژن در اواخر فصل رشد بر

کیفیت چغندر قند پاییزه

حمید شریفی، مصطفی حسین پور

بیان مسئله و اهمیت موضوع

چغندر قند در استان خوزستان طی فصل پاییز کشت و پس از گذراندن فصل زمستان و دوره رشد ۲۴۰-۲۲۰ روز در اواخر فصل بهار تا اوایل تابستان برداشت می‌شود. به دلیل شرایط آب و هوایی فصل بهار (زمان برداشت)، شرایط برای رشد رویشی و حجیم شدن ریشه فراهم و لذا، درصد قند در این منطقه نسبت به سایر نقاط چغندر خیز مناطق بهاره کشور، پایین تر است. محدودیت مصرف آب و نیتروژن در اواخر فصل رشد به منظور محدود کردن رشد گیاه می‌تواند در افزایش درصد قند و کیفیت چغندر قند پاییزه مؤثر باشد.

شرح دستورالعمل و توصیه فنی

در اوایل فصل رشد چغندر قند پاییزه در خوزستان، چهار تا پنج بار آبیاری صورت می‌گیرد و در هر بار، مقدار زیادی آب - به‌ویژه آبیاری اول و دوم - مصرف می‌شود. این عامل همراه با بارندگی‌های زمستانه سبب می‌شود خاک تا عمق زیادی خیس شود. علاوه بر این، تبخیر و تعرق پایین طی فصل زمستان موجب می‌شود که آب ذخیره شده در خاک، کمتر مورد استفاده گیاه قرار گیرد. عمیق بودن ریشه چغندر قند نیز سبب می‌شود که این گیاه بتواند از آب قابل استفاده موجود در قسمت‌های پایین تر خاک استفاده کند. با توجه به اینکه بخش عمده‌ای از رشد چغندر قند

پاییزه از اواخر بهمن شروع و تا زمان برداشت ادامه می‌یابد، مدیریت صحیح مصرف کود نیتروژن و آب آبیاری در اواخر فصل رشد ضمن افزایش راندمان مصرف این دو نهاده مهم و کاهش هزینه‌های تولید می‌تواند از طریق کنترل رشد رویشی گیاه، شرایط بهبود کیفیت ریشه و در نتیجه، افزایش عملکرد قند در هکتار را فراهم سازد.

نتایج حاصل از تحقیقات نشان می‌دهد که بایستی در کشت پاییزه چغندر قند در استان خوزستان، سه هفته پیش از برداشت، آبیاری چغندر قند قطع شود. هم‌چنین مصرف دیرهنگام نیتروژن اضافی نیز در زراعت چغندر قند در این منطقه توصیه نمی‌شود.

منابع مورد استفاده

- شریفی، ح. ۱۳۷۹. بررسی اثرات توأم قطع آبیاری در زمان‌های مختلف قبل از برداشت و مصرف دیرهنگام کود نیتروژن بر روی عملکرد ریشه، درصد قند و پوسیدگی ریشه چغندر قند در خوزستان. گزارش نهایی پروژه تحقیقاتی، مرکز تحقیقات کشاورزی صفی آباد دزفول.